

Folkhälsa i Jokkmokks kommun 2022-2024

Jokkmokks kommun vill skapa förutsättningar i samhället för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. För att göra detta möjligt måste alla arbeta åt samma håll och genom samverkan. Att ha en långsiktig folkhälsoplan som grund är viktigt för detta arbete.

De insatser som folkhälsorådet initierar och bedriver i samverkan med andra aktörer, redovisas och följs upp i verksamhetsberättelser.

Folkhälsans utveckling beror på vilka förutsättningar samhället ger och vilket ansvar individen själv tar. Ansvar för folkhälsofrågorna ligger på många aktörer. För att uppnå målen i denna folkhälsoplan är det viktigt att alla tar sitt ansvar för att implementera folkhälsoplanen i sin verksamhet. Folkhälsorådets roll är att initiera, stimulera och utveckla samt följa upp det hälsofrämjande arbetet som finns i Jokkmokks kommun.

Folkhälsa

Folkhälsa är ett uttryck för hela befolkningens hälsotillstånd både vad gäller den fysiska som psykiska hälsan och tar även hänsyn till fördelningen av hälsa ur ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. Befolkningens hälsa bör ses som en resurs och vara ett grundläggande villkor för en positiv samhällsutveckling.

Folkhälsoarbete är ett lagarbete som bäst utförs genom samarbete. Ett modernt folkhälsoarbete måste ske i samverkan med berörda myndigheter, frivillighetsorganisationer och de befolkningsgrupper som arbetet avser. De insatser som görs bör ses ur ett helhetsperspektiv på människors villkor i sin närmiljö och det samhälle de bor och lever i. Det handlar om:

- att säkra god miljö och hälsa, ekonomisk tillväxt, välfärd och social rättvisa för nu levande och kommande generationer.
- att hälsa skapas där människor lever, leker, arbetar och älskar.
- Att revidera det folkhälsopolitiska programmet via behov.

Olika faktorer påverkar människors hälsa. Dessa faktorer hänger samman med hur samhället är organiserat och hur det påverkas genom kollektiva beslut som bostadsplanering, trafikmiljö, utbudet av alkohol och tobak, arbetsmiljö och arbetets organisation. Andra faktorer kan hänföras till människors levnadsvanor omkring kost, motion, rökning och användning av droger.

Folkhälsoarbetet är en långsiktig satsning. Planering för en god folkhälsa innebär att människors hälsa och välbefinnande lyfts in i alla delar av samhällsplaneringen.

Folkhälsoarbete i Jokkmokks kommun

Jokkmokks kommun bedriver sedan många år ett tvärasektoriellt folkhälsoarbete. Genom denna samverkan avser man att förstärka och utveckla folkhälsoarbetet i Jokkmokks kommun.

För att folkhälsofrågorna ska lyftas fram har Jokkmokks kommun förändrat organisationen för folkhälsoarbetet som nu ligger direkt under kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen har gett i uppdrag till folkhälsorådet att leda och samordna det lokala folkhälsoarbetet genom samverkan mellan folkhälsorådets aktörer som är representanter för kommun, primärvård, polis. Ordförande i folkhälsorådet och två politiker utses av Kommunstyrelsen och samordnare för de folkhälsostrategiska frågorna är kultur- och fritid.

Nationella folkhälsomål och prioriteringar

Sverige har en nationell folkhälsopolitik. Detta för att förbättra folkhälsan och minska skillnaderna i hälsa mellan olika grupper i befolkningen. Denna folkhälsopolitik har ett övergripande nationellt mål: **"Att skapa förutsättningar i samhället för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen."**

Till detta övergripande mål hör elva målområden där Folkhälsorådet i Jokkmokks kommun har valt att prioritera sex stycken målområden som är markerade nedan. För åren 2022/24 har hälsorådet beslutat att göra följande prioritering: punkt 1, 3,7, 9, 10 och 11.

- 1. Delaktighet och inflytande i samhället**
2. Ekonomiska och sociala förutsättningar
- 3. Barns och ungas uppväxtvillkor**
4. Hälsa i arbetslivet
5. Miljöer och produkter
6. Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård
- 7. Skydd mot smittspridning**
8. Sexualitet och reproduktiv hälsa
- 9. Fysisk aktivitet**
- 10. Matvanor och livsmedel**
- 11. Droger**

1. Delaktighet och inflytande i samhället

Att öka människors delaktighet i samhället ökar förutsättningarna för en god hälsa.

Mätbara aktiviteter

Hälsocentralen	Fler personer använder sig av e-legitimation, gå in på 1177 och läser sin journal och på så vis bli mer delaktig av sin vård och behandling. Det går även att förnya recept, ställa frågor till läkare och distriktssköterska via mina vårdkontakter.
Skolan	Jobbar med elevråd, jämställdhetsfrågor och med årlig revidering av likabehandlingsplan går enkät ut till vårdnadshavare och elever.
Jokkmokks kommun Kultur- och fritid	Genomför en gång per år en demokratiutbildning för elevråden i kommunen. Genomför två gånger per år möten med kultur- och fritidsföreningarnas ordförande.
Jokkmokks kommun Socialtjänsten	Deltar vid medborgardialoger som polisen sammankallar till. Beslutsunderlag arbetas fram i enlighet med IBIC (individens behov i centrum) vid bedömning av hjälp i sin vardag. Barnets inställning hämtas av barnet i samband med utredningar av hjälp och stödinsatser från socialtjänsten vid myndighetsutövningen

3. Barn- och ungas uppväxtvillkor

Det finns en stark koppling mellan barns uppväxtvillkor och vuxnas ekonomiska och sociala trygghet, delaktighet och inflytande i samhället. Viktigt för barns fysiska-och psykiska hälsa är familjeförhållanden, skola och fritid.

Mätbara aktiviteter

Hälsocentralen	Följs med regelbundna kontroller och gruppträffar enligt BVC bas program som sedan rapporteras över till skolhälsovården
Skolan	Utökad elevhälsa sedan 2019 med en skolkuratortjänst, i syfte att möjliggöra ett mer hälsofrämjande arbete. Hälsosamtal i år F, 4 och 7
Kultur och fritid	Genom att bevilja bidrag till föreningslivet, så att föreningslivet kan skapa aktiviteter till rimliga kostnader för barn- och ungdomar i kommunen. Jokkmokks kulturskola strävar efter att vara ett starkt fritidsalternativ med något som är kul att gå till, där man träffar nya vänner och alltihop med dig i centrum.
Jokkmokks kommun	Deltar i uppbyggnad av det förebyggande arbete tillsammans med

Socialtjänsten kultur och fritid och skolan. I myndighetsutövningen gällande försörjningsstöd lyfts särskilt barnens situation i beslutsunderlaget. Beslutsunderlaget vid myndighetsutövningen rörande barn och unga genomförs utredningen utifrån BBIC, barns behov i centrum, där barnets olika livsområden lyfts fram.

7. Skydd mot smittspridning

Hälsocentralen	<p>Under Corona pandemin mycket viktigt för alla vid besök till Region Norrbottens lokaler rekommenderas användning av munskydd. Tvätta händerna ofta och använd handsprit. Hosta och nys i armvecket. Rör inte ansiktet med dina händer. Stanna hemma när du är sjuk.</p> <p>Personal använder sig av hygienrutiner, skyddsutrustning olika beroende på patientens besöksorsak. Provtagning för Covid via HC samt tidsbokning 1177.se.</p>
Skolan	<p>Information till personal, elever och vårdnadshavare om gällande restriktioner i syfte att minska smittspridning. Åtgärder för att minska risk för smittspridning; exempelvis påminnelser att tvätta händer/nysa i armvecket, hålla avstånd i den mån det är möjligt etc. Utrustning i form av munskydd, visir, handskar finns på alla skolor och förskolor.</p>
Kultur och fritid	<p>Att tillsammans med föreningslivet se till att träningsverksamheten sker på ett så smitt säkert sätt som möjligt.</p>
Socialtjänst	<p>Socialtjänstens personal följer de direktiv som beslutas av folkhälsomyndigheten. Därutöver har personal tillgång till visir och munskydd. Handsprit finns utplacerat på strategiska platser. Individuella bedömningar görs om personliga möten är nödvändig eller om situationen går att lösa på annat sätt, tex genom digitala forum.</p>

9. Fysisk aktivitet

Värdet av fysisk aktivitet för att förebygga sjukdom och ohälsa är stort. Det finns starka vetenskapliga bevis på ett positivt samband mellan regelbunden fysisk aktivitet och hälsa men undersökningar på nationell nivå visar att endast 50 procent av befolkningen rör på sig tillräckligt för att nå dessa hälsoeffekter. Fysisk aktivitet i skolan och förskolan ses som mycket angeläget.

Mätbara aktiviteter

Hälsocentralen	Samtal om fysisk aktivitet för att minska risken för hjärt-kärlsjukdom och diabetes. FAR- fysisk aktivitet på recept som följs upp efter ca 2-4 månader. Frågan tas även upp i hälsosamtal 30, 40, 50 och 60 år. Frågor om fysisk aktivitet som kan påverka hälsan positivt och negativt ställs till de flesta som besöker hälso- och sjukvården.
Skolan	PorjusVästra skolan är med i Generation Pep. Hälsosamtal i år F, 4 och 7 där man bland annat pratar om fysisk aktivitet. ”Röda tråden” Ett främjande och förebyggande arbete i elevhälsan.
Kultur och fritid	Subventionerade hyror i sport- och simhall för att skapa möjlighet att ha tillgång till bra anläggningar. Kultur och fritidsnämnden prioriterar arbetet med vandringsleder, skidspår mm. För att öka medborgarnas möjligheter till god hälsa.
Jokkmokks kommun Personalchef	Friskvårdsbidrag.

10. Matvanor och livsmedel

En näringsriktig kost främjar en god hälsa och förebygger ohälsa. Därför är det viktigt att medborgarnas kunskaper om sambandet mellan kost och hälsa ökar.

Mätbara aktiviteter

Hälsocentralen	Fråga som tas upp i hälsosamtal som erbjuds alla som fyller 30, 40, 50 och 60 år. Vid nya inskrivningar i mödravården ställs frågor om kost till båda blivande föräldrarna. Samtal där risk för diabetes och hjärt-kärlsjukdom finns mm. Frågor om matvanor och livsmedel som kan påverka hälsan positivt och negativt ställs till de flesta som besöker hälso- och sjukvården.
Skolan	Hälsosamtal i år F, 4 och 7, där man bland annat pratar om matvanor. ”Röda tråden” ett främjande och förebyggande arbete i elevhälsan.

11. Droger (ANDT)

Missbruk långt ner i åldrarna och tunga droger, antalet anmälda narkotikabrott i Jokkmokk har haft en nedgång 2014-2015 men ökar nu under 2016. Droger som hasch, amfetamin, LSD och ecstasy har beslagtagits i kommunen.

Mätbara aktiviteter

Hälsocentralen	Vid misstanke om droger eller för att styrka drogfrihet kan prover tas regelbundet, oftast i samråd med behandlande läkare alternativt psykiatrin.
Skolan	En tobakspolicy gällande verksamhet i och runt förskola, skola och fritidshem har tagits fram och ska implementeras i verksamheterna. Polisen har drogsök med hund ett par gånger varje läsår på Östra skolan. PSS (samverkan mellan polis, skola, socialtjänst) ett par gånger varje termin. Arbete med Tobaksfri Duo. Under 2021 kommer Östra skolan att arbeta med ett skolmaterial som heter "Prata om alkohol" med åk 8 och 9.
Kultur och fritid	För att föreningarna ska erhålla bidrag till sin verksamhet måste en drog och alkoholpolicy skrivas, kultur- och fritid tillsammans med SISU hjälper föreningarna med detta. Ett förebyggande arbete tillsammans med socialtjänst är under planering.
Socialtjänsten	Deltar i medborgardialoger.